

SAMENVATTING

van:	het secretariaat
aan:	de werkgroep VIII Defensie
Betreft:	Samenvatting van de vergadering van 4 oktober 2002

Resultaat besprekingen

1. Hoorzittingen met de heer ANTONINI, voorzitter van de EDIG, de heer GERGORIN, plaatsvervangend hoofd van EADS, de heer Laurent GIOVACCHINI, directeur bij het Franse ministerie van Defensie, de heer Peter LUNDBERG, assistent van de directeur-generaal van het agentschap voor militaire uitrusting van Zweden en de heer PARRY, vertegenwoordiger van BAe.

De groep nam nota van een aantal uiteenzettingen van deze genodigden over het defensiematerieelbeleid.

De heer Antonini benadrukte het belang van het consolideren van het Europese defensiematerieelbeleid, gebaseerd op wederkerigheid van markttoegang, de harmonisatie van militaire operationele vereisten en op de langere termijn de oprichting van een gemeenschappelijk bureau voor bewapening. Ook pleitte hij voor meer middelen voor O en O, voor vrijstelling van het stabiliteitspact voor de lange-termijninvesteringen voor defensie en voor een betere coördinatie van de aanbestedingen.

De heer Gergorin beklemtoonde het frappante verschil tussen de niveaus van O en O-investeringen inzake defensie, tussen Europa en de VS. Hij bepleitte de oprichting van een Europees Bureau voor Beveiligings- en Defensieonderzoek, gebaseerd op het beginsel van vrijwillige deelname, waarvoor echter wel toetredingscriteria gelden. Alleen op die manier kan de Europese defensie-industrie concurrerend worden. De industrie moet toegang hebben tot communautaire onderzoeksfinanciering en de huidige OCCAR-structuur moet worden verstevigd en onder toezicht worden gesteld van dit op te richten bureau.

De heer Giovacchini benadrukte de zeer bijzondere aard van de defensie-industrie, die behoefte heeft aan oplossingen op maat. De ontwikkeling van transnationale projecten is gehinderd door het gebrek aan gemeenschappelijke militaire inzichten, maar hierin zou de komende paar jaar verbetering moeten komen. Er is behoefte aan gemeenschappelijke voorschriften voor overheidsaankopen en voor meer gezamenlijke programma's, voortbouwend op OCCAR en LOI. Er is een rol weggelegd voor eerste-pijlerinstrumenten in de defensie-industrie en voor regelingen die zorgen voor nieuwe fondsen voor het starten van onderzoek.

De heer Lundberg beschreef de veranderingen die de Zweedse defensie-industrie de afgelopen paar jaar heeft ondergaan. Deze veranderingen zijn het resultaat van het aanpassen aan nieuwe dreigingen, waarbij de nadruk minder ligt op verdediging tegen invasie. De industrie heeft een in wezen nationale basis geruild voor een basis die grotendeels in buitenlandse handen is, die in sterke mate is geconsolideerd en die over het geheel genomen kleiner is. Voor nieuwe projecten zijn nu altijd partners nodig om aan voldoende middelen te komen.

De heer Parry belichtte de problematiek waar de Europese defensie-industrie zich voor gesteld ziet. De industrie wordt steeds marginaler en het gevaar bestaat dat zij het vermogen om autonoom op te treden, verliest. Er dient te worden gereageerd op basis van drie benaderingen: openstellen van markten, harmonisatie van de eisen en consolidering. Hiervoor is echter wel politieke wil nodig. Wat betreft een instantie is het van belang dat het EVDB eerst volledig op poten wordt gezet en functioneert. Hij benadrukte dat de uitbreiding een grote uitdaging betekent voor de toekomst van de Europese defensie-industrie.

2. Gedachtewisseling over het bewapeningsbeleid

De voorzitter vroeg de leden van de groep in te gaan op de punten die de deskundigen aan de orde hadden gesteld en daarbij speciale aandacht te schenken aan de vier vragen die op de agenda van deze vergadering stonden.

Verscheidene leden van de groep zeiden dat het voorbarig zou zijn om een bewapeningsbeleid te definiëren voordat er een volwaardig GBVB (en meer specifiek een EVDB) operationeel is. Sommigen pleitten voor een overeengekomen bewapeningsbeleid in het Verdrag. Volgens sommige sprekers hangt dit ook af van een definitie van "militaire dreiging". Er was een aantal vragen over de mogelijkheid de wapenmarkt open te stellen voor meer concurrentie, en over het ontwikkelen van een inhoudelijk bewapeningsbeleid waarin voor de Commissie een rol is weggelegd. Een aantal leden van de groep opperde dat moest worden nagedacht over de oprichting van een bewapeningsbureau, mogelijk gebaseerd op de bestaande samenwerkingsverbanden zoals OCCAR, maar met een uitgebreider mandaat, misschien met inbegrip van aankopen. Zo'n bureau moet terdege rekening houden met de zeer uiteenlopende belangen van de lidstaten op dit gebied. Dit zou kunnen wijzen in de richting van een bureau dat werkt op basis van vrijwilligheid. Samenwerking kan echter ook blijven bestaan op basis van specifieke samenwerkingsovereenkomsten tussen degenen die daar een belang bij hebben.

De deskundigen waren het er geheel over eens dat een definitie van dreiging en een goed functionerend GBVB een voorwaarde zijn voor een defensiematerieelbeleid. Het was echter duidelijk dat het vredesdividend niet meer bestaat en dat er meer middelen nodig zijn. Er wordt erkend dat de wapenindustrie een andere behandeling vereist dan de overige sectoren. Er is ruimte voor een verdere openstelling van de markt (hoewel erop werd gewezen dat de Europese industrie al meer openstaat dan die van de VS), en enige mate van concurrentie, maar dit dient te worden afgewogen tegen de eis van onderlinge afhankelijkheid en zekerheid van bevoorrading. Een bewapeningsbureau (met de verschillende geschetste opties) was een voorstel dat serieuze overweging verdient en er is zeker een potentiële rol weggelegd voor de Commissie indien wordt besloten deze weg te volgen.

De voorzitter benadrukte dat een bewapeningsbeleid noodzakelijk is om het EVDB te onderbouwen en om Europa een adequate onderzoeksbasis te bieden. Gezien de sterk uiteenlopende belangen van de lidstaten op dit gebied, moet worden gekeken naar verschillende oplossingen die voldoende flexibiliteit bieden. Het idee van een bewapeningsbureau, gebaseerd op of voortbouwend op de ervaring van samenwerkingsverbanden zoals OCCAR is voorgesteld en moet verder worden uitgewerkt.
